

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC 81
UDC 82
UDC 008

ISSN 2545-3998
DOI: 10.46763/palim

ПАЛИМПСЕСТ

МЕЃУНАРОДНО СПИСАНИЕ ЗА ЛИНГВИСТИЧКИ, КНИЖЕВНИ
И КУЛТУРОЛОШКИ ИСТРАЖУВАЊА

PALIMPSEST

INTERNATIONAL JOURNAL FOR LINGUISTIC, LITERARY
AND CULTURAL RESEARCH

PALMK, VOL 5, NO 10, STIP, 2020

ГОД. V, БР. 10
ШТИП, 2020

VOL. V, NO 10
STIP, 2020

ПАЛИМПСЕСТ

**Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања**

PALIMPSEST

**International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research**

**Год. 5, Бр. 10
Штип, 2020**

**Vol. 5, No 10
Stip, 2020**

PALMK, VOL 5, NO 10, STIP, 2020
DOI: <https://doi.org/10.46763/PALIM2010>

ПАЛИМПСЕСТ

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања

ИЗДАВА

Универзитет „Гоце Делчев“, Филолошки факултет, Штип,
Република С. Македонија

ГЛАВЕН И ОДГОВОРЕН УРЕДНИК

Ранко Младеноски

УРЕДУВАЧКИ ОДБОР

Виктор Фридман, Универзитет во Чикаго, САД
Толе Белчев, Универзитет „Гоце Делчев“, Република С. Македонија
Нина Даскаловска, Универзитет „Гоце Делчев“, Република С. Македонија
Ала Шешкен, Универзитет Ломоносов, Руска Федерација
Олга Панкина, НВО Македонски културен центар, Руска Федерација
Георгета Раца, Универзитет Банат, Романија
Астрид Симоне Грослер, Универзитет Банат, Романија
Горан Калоѓера, Универзитет во Ријека, Хрватска
Дејан Дуриќ, Универзитет во Ријека, Хрватска
Шандор Чеглеѓи, Универзитет во Панонија, Унгарија
Ева Бус, Универзитет во Панонија, Унгарија
Хусејин Озбај, Универзитет Гази, Република Турција
Зеки Ѓурел, Универзитет Гази, Република Турција
Елена Дараданова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Ина Христова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Џозеф Пониах, Национален институт за технологија, Индија
Сатхарај Венкатесан, Национален институт за технологија, Индија
Петар Пенда, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Данило Капасо, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Мета Лах, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Намита Субиото, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Ана Пеличер-Санчез, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Мајкл Грини, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Татјана Ѓурин, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Диана Поповиќ, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Жан Пол Мејер, Универзитет во Стразбур, Република Франција
Жан Марк Веркруз, Универзитет во Артуа, Република Франција
Регула Бусин, Швајцарија
Нагале Фиорето, Универзитет во Перуца, Италија
Оливер Хербст, Универзитет во Вурцбург, Германија

PALIMPSEST

International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research

PUBLISHED BY

Goce Delcev University, Faculty of Philology, Stip,
Republic of N. Macedonia

EDITOR-IN-CHIEF

Ranko Mladenoski

EDITORIAL BOARD

Victor Friedman, University of Chicago, United States of America
Tole Belcev, Goce Delcev University, Republic of N. Macedonia
Nina Daskalovska, Goce Delcev University, Republic of N. Macedonia
Alla Sheshken, Lomonosov Moscow State University, Russian Federation
Olga Pankina, NGO Macedonian Cultural Centre, Russian Federation
Georgeta Rata, Banat University, Romania
Astrid Simone Grosler, Banat University, Romania
Goran Kalogjera, University of Rijeka, Croatia
Dejan Duric, University of Rijeka, Croatia
Sándor Czeglédi, University of Pannonia, Hungary
Éva Bús, University of Pannonia, Hungary
Husejin Ozbaj, GAZI University, Republic of Turkey
Zeki Gurel, GAZI University, Republic of Turkey
Elena Daradanova, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Republic of Bulgaria
Ina Hristova, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Republic of Bulgaria
Joseph Ponniah, National Institute of Technology, India
Sathyaraj Venkatesan, National Institute of Technology, India
Petar Penda, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Danilo Capasso, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Meta Lah, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Namita Subiotto, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Ana Pellicer Sanchez, The University of Nottingham, United Kingdom
Michael Greaney, Lancaster University, United Kingdom
Tatjana Durin, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Diana Popovic, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Jean-Paul Meyer, University of Strasbourg, French Republic
Jean-Marc Vercrey, Artois University, French Republic
Regula Busin, Switzerland
Natale Fioretto, University of Perugia, Italy
Oliver Herbst, University of Wurzburg, Germany

РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ

Драгана Кузмановска
Толе Белчев
Нина Даскаловска
Билјана Ивановска
Светлана Јакимовска
Марија Леонтиќ
Јована Караникиќ Јосимовска

ЈАЗИЧНО УРЕДУВАЊЕ

Ранко Младеноски (македонски јазик)
Весна Продановска (англиски јазик)
Толе Белчев (руски јазик)
Билјана Ивановска (германски јазик)
Марија Леонтиќ (турски јазик)
Светлана Јакимовска (француски јазик)
Јована Караникиќ Јосимовска (италијански јазик)

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК

Славе Димитров

АДРЕСА

ПАЛИМПСЕСТ

РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ

Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А
п. фах 201
МК-2000 Штип, С. Македонија

<http://js.ugd.edu.mk/index/PAL>

Меѓународното научно списание „Палимпсест“ излегува двапати годишно во печатена и во електронска форма на посебна веб-страница на веб-порталот на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип:

<http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>

Трудовите во списанието се објавуваат на следните јазици: македонски јазик, англиски јазик, германски јазик, француски јазик, руски јазик, турски јазик и италијански јазик.

Трудовите се рецензираат.

EDITORIAL COUNCIL

Dragana Kuzmanovska
Tole Belcev
Nina Daskalovska
Biljana Ivanovska
Svetlana Jakimovska
Marija Leontik
Jovana Karanikik Josimovska

LANGUAGE EDITORS

Ranko Mladenoski (Macedonian language)
Vesna Prodanovska (English language)
Tole Belcev (Russian language)
Biljana Ivanovska (German language)
Marija Leontik (Turkish language)
Svetlana Jakimovska (French language)
Jovana Karanikik Josimovska (Italian language)

TECHNICAL EDITOR

Slave Dimitrov

ADDRESS

PALIMPSEST

EDITORIAL COUNCIL

Faculty of Philology
Krste Misirkov 10-A
P.O. Box 201
MK-2000, Stip, N. Macedonia

<http://js.ugd.edu.mk/index/PAL>

The International Scientific Journal “Palimpsest” is issued twice a year in printed form and online at the following website of the web portal of Goce Delcev University in Stip:

<http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>

Papers can be submitted and published in the following languages: Macedonian, English, German, French, Russian, Turkish and Italian language.

All papers are peer-reviewed.

BIBLIOGRAPHIC INFORMATION

Journal Name	PALIMPSEST International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research
Abbreviation	PALMK
ISSN (print)	2545-398X
ISSN (online)	2545-3998
Knowledge field:	UDC 81
UDC code	UDC 82
	UDC 008
Article Format	HTML/ PDF; PRINT/ B5
Article Language	Macedonian, English, German, French, Russian, Turkish, Italian
Type of Access	Open Access e-journal
Type of Review	Double-blind peer review
Type of Publication	Electronic version and print version
First Published	2016
Publisher	Goce Delcev University, Faculty of Philology, Stip, Republic of N. Macedonia
Frequency of Publication	Twice a year
Subject Category	Language and Linguistics, Literature and Literary Theory, Education, Cultural Studies
Chief Editor	Ranko Mladenoski
Country of Origin	Republic of N. Macedonia
Online Address	http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL
E-mail	palimpsest@ugd.edu.mk
Profiles	<p>Academia edu https://www.ugd.academia.edu/PALIMPSESTПАЛИМПСЕСТ</p> <p>Research Gate https://www.researchgate.net/profile/Palimpsest_Palimpsest2</p> <p>Facebook Palimpsest / Палимпсест</p> <p>Twitter https://twitter.com/palimpsest22</p> <p>SCRIBD https://www.scribd.com/user/359191573/Palimpsest-Палимпсест</p>

СОДРЖИНА / TABLE OF CONTENTS

9 ПРЕДГОВОР

Ранко Младеноски, главен и одговорен уредник на „Палимпсест“

FOREWORD

Ranko Mladenoski, Editor in Chief of “Palimpsest”

ЈАЗИК / LANGUAGE

13 Виолета Јанушева

ФИГУРАТИВНИ ПЕРСОНАЛНИ ПЕРИФРАЗИ ВО МАКЕДОНСКИОТ
СТАНДАРДЕН ЈАЗИК

Violeta Janusheva

FIGURATIVE PERSONAL PERIPHRASES IN THE MACEDONIAN
STANDARD LANGUAGE

25 Марија Леонтиќ

ЗБОРОВНИТЕ ГРУПИ СО ТИТУЛА И ЗБОРОВНИТЕ ГРУПИ СО
СЛОЖЕНО СОПСТВЕНО ИМЕ ВО ТУРСКИОТ ЈАЗИК И НИВНОТО
ПРЕДАВАЊЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

Marija Leontik

WORD GROUPS CONTAINING TITLE AND WORD GROUPS WITH A
COMPOUND PERSONAL NAME IN TURKISH AND THEIR EQUIVALENCE
IN MACEDONIAN LANGUAGE

КНИЖЕВНОСТ / LITERATURE

35 Жарко Миленич

КАРТИНА СРЕДНЕВЕКОВЈА В ПОВЕСТИ „ТРУДНО БИТЬ БОГОМ“
А. И Б. СТРУГАЦКИХ

Zarko Milenic

THE PICTURE OF THE MIDDLE AGES IN THE NOVEL
“HARD TO BE A GOD” BY A. AND B. STRUGATSKY

43 Sandra Carapezza

IL CANTO DEI VIOLENTI. LETTURA DI «INFERNO» XII

Sandra Carapezza

THE CANTO OF VIOLENCE. READING «INFERNO» 12

КУЛТУРА / CULTURE

57 Петар Намичев, Екаатерина Намичева

ЈАВНИТЕ И ПРИВАТНИТЕ ОБЈЕКТИ ЗНАЧАЈНИ ЗА РАЗВОЈОТ НА
УРБАНОТО ГРАДСКО ЈАДРО НА СКОПЈЕ

Petar Namichev, Ekaterina Namicheva

THE SIGNIFICANCE OF THE PRIVATE AND PUBLIC BUILDINGS FOR
THE URBAN DEVELOPMENT OF THE CITY CORE OF SKOPJE

МЕТОДИКА НА НАСТАВАТА / TEACHING METHODOLOGY

- 73 Marika Strano**
«IL RUOLO DELL'ANSIA NELL'APPRENDIMENTO DI UNA L2/LS»
Marika Strano
«THE ROLE OF ANXIETY IN L2/LS LEARNING»
- 83 Ümit Süleymani**
MAKEDONYA'DA İLKÖĞRETİM 1-5. SINIFLARDA ANADİL MAKEDONCA, ARNAVUTÇA VE TÜRKÇE DERSİ KİTAPLARINDA BİLMECELERİN ZİHİNSEL GELİŞİMİNE KATKISI
Ümit Süleymani
CONTRIBUTION OF RIDDLES TO MENTAL DEVELOPMENT IN MACEDONIAN, ALBANIAN AND TURKISH TEXTBOOKS IN PRIMARY EDUCATION FROM 1-5 GRADES IN MACEDONIA
- 95 Osman Emin**
EĞİTİM KURUMLARI VE AİLENİN ÖNEMİ DÜŞÜNEN, ÇÖZÜM ÜRETEEN TOPLUM İÇİN
Osman Emin
THE EDUCATIONAL INSTITUTIONS AND THE IMPORTANCE OF FAMILY FOR THE SOCIETY THAT THINKS, AND PRODUCES SOLUTIONS

ПРИКАЗИ / BOOK REVIEWS

- 107 Луси Караниколова-Чочоровска**
„НЕПОДНОСЛИВАТА ЕДНОСТАВНОСТ“ НА БОЛКАТА (КОН ПОЕТСКАТА КНИГА „ЌЕ СЕ ЗАВИЈАМ ВО ПЕСНИ“ ОД СНЕЖАНА СТОЈЧЕВСКА)
Lusi Karanikolova-Chochorovska
THE “UNBEARABLE SIMPLICITY” OF THE PAIN (TO THE POETRY BOOK “I WILL COVER MYSELF IN POEMS” BY SNEZANA STOJCEVSKA)
- 113 Марија Гркова**
КОНТРАСТИВНА ГРАМАТИКА ЗА ДВА НЕСРОДНИ ЈАЗИКА („КОНТРАСТИВНА ГРАМАТИКА НА ТУРСКИОТ И НА МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК“ ОД МАРИЈА ЛЕОНТИЌ)
Marija Grkova
CONTRASTIVE GRAMMAR OF A TWO UNRELATED LANGUAGES (“CONTRASTIVE GRAMMAR OF TURKISH AND MACEDONIAN LANGUAGE” BY MARIJA LEONTIK)

ДОДАТОК / APPENDIX

- 119** ПОВИК ЗА ОБЈАВУВАЊЕ ТРУДОВИ
ВО МЕЃУНАРОДНОТО НАУЧНО СПИСАНИЕ „ПАЛИМПСЕСТ“
CALL FOR PAPERS
FOR THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL “PALIMPSEST”

ПРЕДГОВОР

Почитувани и драги читатели,

Со публикувањето на десеттиот број веќе се заокружува петтата година од постоењето на меѓународното научно списание „Палимпсест“. Објавените научни и стручни трудови во претходните девет броја од списанието несомнено сведочат за значајниот придонес на оваа наша публикација во развојот и унапредувањето на истражувањата во филологијата воопшто, односно во лингвистиката, науката за книжевноста, методиката на наставата и во културологијата. Тоа се должи, пред сè, на сериозната посветеност на уредувачкиот тим на „Палимпсест“ во подготовката за објавување на секој труд и на секој број од списанието, но и на покажаниот огромен интерес на наши колешки и колеги, научни истражувачи, од Македонија и од странство за соработка со нашето меѓународно научно списание и за објавување на свои научни текстови во него. Во таа смисла, како главен и одговорен уредник, сакам да изразам голема благодарност до сите уредници на „Палимпсест“ и до сите автори коишто ги понудија своите научни истражувања за објавување на страниците од ова наше списание.

И десеттиот број на „Палимпсест“ носи нови и интересни содржини во петте рубрики: „Јазик“, „Книжевност“, „Култура“, „Методика на наставата“ и „Прикази“. Со свои нови истражувачки текстови застапени се авторите Виолета Јанушева, Марија Леонтиќ, Петар Намичев, Екатерина Намичева, Умит Сулејмани, Осман Емин, Луси Караниколова-Чочоровска и Марија Гркова од Македонија, Жарко Миленич од Руската Федерација, како и Сандра Каралеца (Sandra Carapezza) и Марика Страно (Marika Strano) од Италија. Тоа значи дека во десеттиот број на меѓународното научно списание „Палимпсест“ се објавуваат трудови на македонски, руски, турски и италијански јазик коишто, се разбира, се придружени со апстракти на англиски јазик. Нашата надеж како уредувачка екипа е дека и овие најнови трудови во „Палимпсест“ ќе предизвикаат интерес кај научната јавност од областа на филологијата и културологијата.

Пред списанието „Палимпсест“ стојат нови предизвици што ги носи со себе иднината. Нашата интенција е списанието и натаму да се развива и да се унапредува во однос на квалитетот на научноистражувачките студии што ќе се објавуваат во него со цел што поголема афирмација на самото списание, на Филолошкиот факултет во Штип, како и на нашиот Универзитет „Гоце Делчев“ во меѓународната научна и високообразовна сфера. Досегашниот успех со објавувањето на десетте броја како и ентузијазмот и професионализмот на уредниците во списанието ни даваат за право да веруваме дека „Палимпсест“ како меѓународно научно списание за лингвистички, книжевни и културолошки истражувања ќе си го пронајде своето место во океанот од меѓународни научни публикации во светот на научноистражувачката мисла.

Ранко Младеноски, главен и одговорен уредник на „Палимпсест“

FOREWORD

Dear readers,

By publishing the tenth issue we complete the fifth year of existence of the international scientific journal *Palimpsest*. The published research and theoretical papers in the previous nine issues undoubtedly affirm the significant contribution in the development and advancement of research in philology in general, i.e. in linguistics, literary science, teaching methodology and culturology. This is due, above all, to the serious commitment of the editorial team of “*Palimpsest*” in preparing each paper and each issue of the journal, but also to the huge interest shown by our colleagues and researchers from Macedonia and abroad for cooperation with our international scientific journal and for publishing their scientific work. In this regard, as the Editor-in-Chief, I would like to express my deep gratitude to all the editors of „*Palimpsest*” and to all the authors who have offered their scientific research for publication in this journal.

The tenth issue of *Palimpsest* offers new and interesting contents in five sections: Language, Literature, Culture, Teaching Methodology and Reviews as well. The authors Violeta Janusheva, Marija Leontikj, Petar Namicev, Ekaterina Namiceva, Umit Sulejmani, Osman Emin, Lucy Karanikolova-Chochorovska and Marija Grkova from Macedonia, Zharko Milenic from the Russian Federation, Sandra Carapezza and Marika Strano from Italy, present their new research papers. This means that the tenth issue of the international scientific journal *Palimpsest* publishes papers in Macedonian, Russian, Turkish and Italian which, of course, are accompanied by abstracts in English. As an editorial team, our hope is that the most recent papers published in *Palimpsest* will also arouse interest among the scientific community in the field of philology and culturology.

The future holds new challenges that *Palimpsest* faces as a journal. Our intention is to continue developing and improving the journal in terms of the quality of research studies that will be published, in order to achieve greater affirmation of the journal, of the Faculty of Philology in Stip, and of our Goce Delcev University within the international scientific and higher-education sphere. The success of the publication of the ten issues so far as well as the enthusiasm and professionalism of the editors of the journal give us the right to believe that *Palimpsest*, as an international scientific journal for linguistic, literary and cultural research will find its place in the ocean of international scientific publications in the world of scientific and research thought.

Ranko Mladenoski, *Editor in Chief of Palimpsest*

ЈАЗИК

LANGUAGE

ФИГУРАТИВНИ ПЕРСОНАЛНИ ПЕРИФРАЗИ ВО МАКЕДОНСКИОТ СТАНДАРДЕН ЈАЗИК

Виолета Јанушева

Универзитет „Св. Климент Охридски“, Битола
violetajanuseva@gmail.com

Апстракт: Персоналните перифрази претставуваат вторична номинација на денотатот, односно замена на директното име на денотатот (првичната номинација) со описна синтагма. Оваа синтагма, всушност, се однесува на една особеност на денотатот која, според авторот на текстот, е токму таа што го изделува него од другите. Овој труд има за цел да ги претстави најчестите семантички формули за изразување на фигуративните персонални перифрази во македонскиот јазик. Истражувањето е квалитативно и има описен карактер. Корпусот го сочинуваат 4000 фигуративни персонални перифрази ексцерпирани од јазикот на електронските весници од 2019 г. Од методите за обработка на податоците и за донесување заклучоци се користат анализа и синтеза. Резултатите од истражувањето покажуваат дека во македонскиот јазик се разликуваат повеќе семантички формули за изразување на фигуративните персонални перифрази кои се одликуваат со информативност, експресивност и сугестивност. Во исто време, резултатите укажуваат на тоа дека инхерентната карактеристика на денотатот кај овие перифрази се однесува на функцијата и професијата што ја има денотатот во општеството. На крај, резултатите покажуваат дека најчесто употребуваните семантички формули за изразување на фигуративните перифрази се: СФ 1 и СФ 2 кои се однесуваат на општествената функција што ја има денотатот и СФ 2, СФ 3, СФ 4, СФ 5, СФ 7, СФ 8 и СФ 9 кои претставуваат комбинација од професијата и оцената на авторот.

Клучни зборови: *фигуративни персонални перифрази, семантички формули, македонски јазик.*

1. Вовед

Новинарските статии припаѓаат во сферата на публицистичкиот функционален стил, односно на новинарскиот потстил. Овој стил има голем број функции, но како што истакнува Минова-Гуркова (2003, стр. 278), меѓу нив најважни се информативната и дејствувачката. Информативната се однесува на пренесување на информацијата до корисниците, а дејствувачката, пак, заедно со информативната, влијае врз создавање на јавното мислење.

Општо е познат фактот дека во новинарските текстови се употребуваат различни јазични средства, што зависи од голем број фактори, а меѓу другото, и од ставот на авторот, целта што сака да ја постигне со статијата, неговата

општа наобразба итн., но се чини дека употребата на јазичните средства е мотивирана најмногу од стремежот на авторот неговата статија да има колку што е можно поголема читаност, односно да стигне до што поголем број корисници. Оттука, поголем број истражувања потврдуваат дека за да ја остварат оваа цел, многу често, во статиите авторите користат елементи и фразеолошки изрази што се блиски до оние што се употребуваат во разговорниот функционален стил (Janusheva & Shashko – Јанушева и Шашко, 2015, стр. 87–90), но и голем број логички и фигуративни персонални перифрази (Јанушева, 2020, стр. 87–97), што се еден вид клиширани изрази (семантички формули), кои овозможуваат да се постигне живост на изразот, да се приближи статијата до поширок круг корисници и да се избегне монотонијата. Со овие јазични средства се остварува информативната функција, но покрај тоа, тие се одликуваат и со голема експресивност и сугестивност и помагаат во креирање на јавното мислење. Тие му служат на авторот на текстот да преземе готово јазично решение и за многу кратко време да информира поголем број читатели, но и да влијае врз нивните емоции.

Имајќи ја предвид поделбата на персоналните перифрази во македонскиот јазик на логички и фигуративни (Јанушева, 2020), во овој труд се претставуваат најчестите семантички формули што се користат за изразување на персоналните фигуративни перифрази во македонскиот јазик.

2. Преглед на истражувања во областа

Појмовното определување на перифразите и на персоналните перифрази и други нивни карактеристики се во центарот на вниманието на голем број истражувања во словенските јазици (Галперин – Галперин, 1981, стр. 152–156; Станева, 1996; Кухаренко, 2000, стр. 48–53; Велковска, 2002, стр. 93–100; Минова-Ѓуркова, 2003, стр. 94; Сиривља – Сиривля, 2007; Наваљна – Наваљна, 2009; Ватева, 2010, стр. 39–44; Делева, 2012; Минкова – Минкова, 2012, стр. 161–166; Підкамина – Підкамінна, 2014; Бајдак – Байдак, 2014; Рамазанова, 2015; Григораш, 2016; Степаненко, 2018; Гарасева, Мардиева и Чудинов, 2019, стр. 911–918; Јанушева, 2020 и др.). Во нив, перифразите се определуваат како вторична номинација, односно како замена на директното име на денотатот (првичната номинација) со описна синтагма. Овие истражувања ја нагласуваат контекстуалната (не)ограниченост на перифразите, која, според нив, не е карактеристика на перифразите сами по себе, ами зависи од голем број когнитивни фактори, како: нивото на општа писменост на читателот, неговото знаење за описно именуваниот поим, неговото познавање на општествено-политичките, културните, економските и другите услови во земјата и надвор од неа, но и на други фактори, како: интересот на читателот за одредена тема, актуелноста на денотатот (појавите или настаните поврзани со него) што доведува до негово често спомнување во новинарските статии и сл. Понатаму, во овие истражувања, перифразите од семантичка гледна точка се разгледуваат како логички (зборовите во описниот израз функционираат во своето основно значење и се базираат на една инхерентна карактеристика на денотатот) и фигуративни или сликовити (се засноваат на метафора или метонимија, односно на преносно значење). Врз основа на синтаксичката структура, пак, во

овие истражувања, исто така, се izdelуваат голем број перифрази. Во исто време, најголем акцент се става на оценувачката функција на перифразата, зашто со неа се оценува поимот според своите својства или карактеристики, што значи дека преку перифразата авторот дава оцена за соодветниот поим. Во оваа смисла, Рамазанова (2015) ја нагласува уникатноста на денотатот и смета дека со перифразата му се дава одреден комплимент на денотатот. Гараева, Мардиева и Чудинов (2019), пак, ја разгледуваат перифразата како средство што овозможува кохезија во текстот и што создава одредена слика за денотатот што, на тој начин, влијае врз развојот на јавното мислење.

3. Методологија на истражувањето

Истражувањето е квалитативно и има описен карактер. Корпусот го сочинуваат 4000 фигуративни персонални перифрази ексцерпирани од јазикот на електронските весници од 2019 г. Од методите за обработка на податоците и за донесување заклучоци се користат анализа и синтеза.

4. Резултати и дискусија

Од појмовното определување на персоналните перифрази како вторична номинација на денотатот, односно замена на директното име на денотатот (првичната номинација) со описна синтагма, што, всушност, претставува семантичка формула, произлегува дека кај фигуративните персонални перифрази дел од компонентите (или сите компоненти) во описната синтагма секогаш имаат преносно значење, а дел од компонентите се јавуваат во своето основно значење. Резултатите од истражувањето покажуваат дека во македонскиот јазик, кај фигуративните персонални перифрази се забележуваат два подвиди, и тоа: фигуративни персонални перифрази што се базираат на една инхерентна карактеристика на денотатот (функција или професија што ја има денотатот во општеството) и фигуративни персонални перифрази што претставуваат комбинација од инхерентната карактеристика и оцената на авторот, односно перифрази што имаат оценувачки карактер. Тоа значи дека со овие перифрази авторот на текстот го оценува денотатот врз основа на одредени својства или карактеристики кои, според него, се најважни за дадениот денотат. Оттука, овие резултати се во корелација со резултатите од истражувањата на горенаведените истражувачи. Во продолжение, се наведуваат најчестите семантички формули за изразување на фигуративните персонални перифрази што се употребуваат во македонскиот јазик.

4.1. Фигуративни персонални перифрази што се базираат на една инхерентна карактеристика на денотатот

Во оваа подгрупа перифрази се забележуваат неколку семантички формули, во зависност од тоа дали инхерентната карактеристика се однесува на функцијата што ја има лицето во општеството или на неговата професија.

А) Инхерентна карактеристика – општествена функција

СФ 1: *првиот човек на/во:* СЗО (Т. А. Гебрејезус), фудбалот во Јапонија (К. Ташима), Европскиот совет (Ш. Мишел), шпанската федерација (Л. Рубијалес),

италијанскиот фудбал (Г. Гравина), Наполи (А. де Лаурентис), Фондот за здравствено осигурување (Д. Дончев), Центарот за јавно здравје во Штип (М. Димитрова), Државниот завод за ревизија (М. Ацевски), „Алкалоид“ (Ж. Мукастов), Бреша (М. Селино), Унгарската фудбалска федерација (Ш. Чани), Струмичкиот карневал (А. Цицимов) „Тесла“ (И. Маск), „Apple“ (Т. Кук), Пентагон (Џ. Матис), Светската фудбалска федерација (ФИФА) (Џ. Инфантино), ИВЗ (С. Рецепи). Со оваа семантичка формула се означуваат: претседателот, директорот, извршниот директор на одредена организација (компанија) и фудбалска федерација или на одреден фудбалски клуб, како и градоначалникот на одреден град. Од гледна точка на семантиката, овие перифрази го имаат истото значење како и логичките персонални перифрази кои се однесуваат на општествената функција на денотатот. Оттука, нема разлика во значењето на информацијата дадена со персоналната логичка семантичка формула *градоначалникот на Бреша (М. Селино)* и со персоналната фигуративна перифраза *првиот човек на Бреша (М. Селино)*. Разликата се согледува во изборот на јазичните средства за да се пренесе оваа информација што, секако, зависи од голем број фактори, а, меѓу другото, најмногу од стилот на авторот и од неговото сфаќање за средствата што може да го предизвикаат интересот на читателите и да влијаат врзливните емоции, а, во исто време, да бидат и експресивни и сугестивни. Понатаму, во една статија се среќава следниот наслов *Првиот човек на италијанскиот фудбал...*, што го означува, всушност, претседателот на Италијанската фудбалска федерација, Г. Гравина. Но, неговото име не се споменува во насловот, а ниту во првиот и во вториот пасус на статијата. Идентитетот на личноста се открива дури во третиот пасус на статијата. Оттука, ако се прочитаат насловот и двата пасуси, само на љубителите на фудбалот и на оние заинтересирани за спортот може да им е јасно која е личноста што е претставена со оваа перифраза, а тоа претставува потврда за контекстуалната ограниченост на одредени перифрази, но и за сфаќањето за поврзаноста на контекстуалната (не)ограниченост со когнитивните фактори.

СФ 2: *вториот човек на/во:* кинескиот Црвен крст (С. Шуопенг), Турција (Ф. Октај), српскиот фудбал (М. Пантелиќ), САД (М. Пенс), Комерцијална банка (И. Илоски), опозицијата во Венецуела (Е. Самбрано), Владата (К. Ангџев), Американското обвинителство (Р. Розенстин), ФБИ (Е. Мекејб), Собранието (В. Мемеди), ЦИА (В. Бишоп), Руската црква (И. Алфеев), Барселона (Ж. Местре), Ватикан (П. Паролин), УНИЦЕФ (Џ. Форсајт). Со оваа семантичка формула се означуваат: потпретседателот, заменик-претседателот, шефот на одреден оддел, заменикот на извршниот директор и државниот секретар. Од гледна точка на семантиката, во смислата наведена за СФ 1, овие перифрази го имаат истото значење како и логичките персонални перифрази што се однесуваат на функцијата што ја има денотатот во општеството, а разликата се сведува само на изборот на јазичните средства според сфаќањето на авторот, сп. *вториот човек на Американското обвинителство (Р. Розенстин)* и *заменик-претседателот на Американското обвинителство (Р. Розенстин)*.

СФ 3: +/- (*придавка*) + *десна(та) рака на*: Умит Каран (Х. Хусрој), Жосеп Марија Бартомеу (Ж. Местре), долгогодишната...Јирген Клоп (Ж.Бувач), Сашо Мијалков (Т. Јакимовски), претседателот на Лил, Реџеп Али Купи (Ж. Сакраменто). Според својата семантика, оваа формула секогаш се однесува на најблискиот соработник на денотатот, на човекот кому денотатот најмногу му верува и на кого може да се потпре, на помошникот на денотатот и сл. Во одредени случаи, оваа семантичка формула може да се јавува како синоним на СФ 2, тргнувајќи од сфаќањето дека вториот човек на одредена организација, на пример, е секогаш десната рака на претседателот на таа организација. Меѓутоа, ако се тргне од сфаќањето дека овие две единици немаат идентично значење, тогаш за целосното разбирање на перифразата треба да се познава и поширокиот општествено-политички, економски, културен и друг контекст. На пример, ако вториот човек на кинескиот Црвен крст, С. Шуопенг, е потпретседателот на оваа организација, тогаш десната рака на претседателот на кинескиот Црвен крст може да биде Шуопенг, но не мора. Десната рака на претседателот на кинескиот Црвен крст може да се однесува на сосема друг означувач. Во случај кога СФ 3 се однесува на друг означувач, со значењето помошник или соработник, оваа формула припаѓа кон групата семантички формули што ја изразуваат функцијата на денотатот во општеството, а, во исто време, имаат и оценувачки карактер, зашто авторот на текстот го оценува денотатот како соработник.

СФ 4: (+/- *придавка*) *првиот оперативец на*: поранешниот прв оперативец на Милан (А. Галијани), Милан (И. Газидис), Јувентус (Е. Водвард), ФИБА (Б. Станковиќ – генералниот секретар). Оваа семантичка формула многу често се употребува во спортските статии и најчесто го означува генералниот секретар на одреден фудбалски клуб или на одредена репрезентација или нивниот извршен директор. Имајќи предвид дека значењето извршен директор на одреден фудбалски клуб се поврзува и со семантичката формула *првиот човек на/во*, може да се каже дека семантичката формула *првиот оперативец на* „Apple“ и *првиот човек на* „Apple“ би требало наизменично да се употребуваат, зашто се однесуваат на извршниот директор. Сепак, во анализираниот корпусниту во еден од примерите не се среќава формулата *првиот оперативец* што би се однесувала на извршен директор на одредена компанија. Оттука, може да се заклучи дека е оваа семантичка формула карактеристика на спортските новинарски текстови.

A1) Инхерентна карактеристика – функција + оценка на авторот

СФ 1: +/- (*придавка*) + *десна(та) рака на*: во случаи кога значењето на СФ, според ставот на авторот на текстот, се сведува на значењето соработник или помошник во поширока смисла.

СФ 2: *легендата на*: „Реал Мадрид“ (Л. Санс), македонскиот фудбал (П. Милошевски). Тргувајќи од преносното значење на именката *легенда: човек што доживува голема слава, што станува симбол на нешто уште додека е жив* (ТРМЈ, 2006, стр. 26), оваа семантичка формула најчесто се однесува на поранешни носители на одредени функции, на пример, Санс е поранешниот претседател на клубот, Милошевски е поранешниот директор на Македонската

фудбалска репрезентација. Во анализираниот корпус, не се забележува ниту еден пример во кој оваа семантичка формула се однесува на актуелен носител на одредена општествена функција, што, најверојатно, произлегува од преносното значење на именката, зашто за да стане одреден означувач симбол на нешто, секако, треба да помине подолго време во чиј тек тој означувач доживува слава и препознавање од другите, врз основа на својата работа и посветеност.

СФ 3: *великаните на*: македонскиот фудбал (И. Најдоски, В. Станојковиќ и С. Кирик – селектор и технички менаџер). Ако се има предвид значењето на именката *великан:човек со исклучително ценети духовни особини кој извршил големо влијание врз човештвото, значаен, познат, голем човек* (ТРМЈ, 2003, стр. 223), може да се заклучи дека значењето на оваа формула, во одредена смисла, е идентично со значењето на СФ 2, зашто оценувањето на еден означувач како великан произлегува од придонесот што го дава тој означувач во одредена сфера од општествено-политичкиот, економскиот и културниот живот, секако, според оцената и сфаќањето на авторот на текстот.

Б) Инхерентна карактеристика – професија + оцена на авторот

СФ 1: *првиот светски рекет* (најдобриот тенисер): Н. Ѓоковиќ, Р. Надал, Е. Барти, К. Вознијацки, Е. Мареј. Во анализираниот корпус, оваа семантичка формула се забележува само во јазикот на спортските новинарски текстови, а од присуството на именката *рекет* се заклучува дека станува збор само за спортисти тенисери.

СФ2: +/- (*придавка*) + *кралот/кralицата на* +/- (*придавка*) + *именка*: рокенрол-музиката (Е. Присли), попот (М. Џексон), фолк-музиката (Ш. Шаулиќ), холандскиот крал на валцерот (А. Риу), кралот на валцерот (А. Риу), македонското спортско коментаторство (З. Калински), фудбалот (Пеле), кларинетот и трубата (Б. Трајковски), Формула 1 (М. Шумахер), босанскиот севдах и босанските севдалинки (Б. Селимовиќ), ромската музика (Е. Реџепова), поп-музиката (Мадона), соул-музиката (А. Френклин), криминалистичките романи (М. Х. Кларк), македонскиот шах (Б. Бејатовиќ), модата (В. Бекам, Л. Бјаџоти), кралицата на мразот (уметничко лизгање, К. Ју). Во оваа семантичка формула, од именката што се наоѓа на крајот, всушност, се препознава професијата на денотатот. Од примерите се забележува дека оваа семантичка формула се употребува за еден и за повеќе денотати, а тоа само ги потврдува резултатите од истражувањето на Јанусева (2020) за контекстуалната ограниченост на перифразите и за потребата во текстот, денотатот да е спомнат барем еднаш заедно со формулата.

СФ3: *легендата на* +/- (*именка/придавка*) + *именка*: Перу (Н. Солано – фудбалер), кантри-музиката (К. Роџерс), Милан (Малдини), југословенскиот фудбал (Д. Шеќуларец), македонското спортско новинарство (И. Панговски), српската и светската кошарка (Б. Станковиќ), македонската кошарка (Б. Г. Буштур), македонскиот кајак (М. Поповски), боксот (М. Али), Формула 1 (Н. Лауда), Лос Анџелес Лејкерс и НБА (К. Брајант), македонското борење (Ш. Трстена), српското глумиште (Д. Николиќ), легендите на НБА (Ш. О Нил, А. Ајверсон и Ј. Минг). Оваа семантичка формула се однесува на лица што порано

се занимавале со одредената професија или на починати лица, што доживеале голема слава во својата професија, па, на некој начин, стануваат симболи на таа одредена професија. Во неа, исто како и во СФ2, именката што се наоѓа на крајот на формулата ја открива професијата на денотатот. И во овој вид персонални фигуративни перифрази до израз доаѓа контекстуалната ограниченост и потребата од вклучувањето на когнитивните фактори за целосното разбирање на перифразата. На пример, од перифразата *легендата на Перу* не може да се заклучи која е професијата на денотатот. Одговорот за тоа се наоѓа во поширокиот контекст во статијата, но зависи и од голем број други фактори, споменти погоре.

СФ 4: *легендарниот +/- (придавка) + именка:* актер (Д. Мешковски, К. Даглас), пејач (Ѓ. Желчески, Р. Стјуарт, Х. Хосе), турски голман (Р. Рејбер), шведски актер (М. фон Сидов), фудбалер и тренер (Р. Антиќ), музичар (Б. Витерс), хрватски ватерполист (М. Бошковиќ), композитор (Ѓ. Јусиќ), новозеландски актер (Р. Кроу), словенечки скијач (Б. Стрел), режисер на хорор-филмови (В. Крејвен), Арсенал (Е. Кол), Тотенхем (Џ. Единбург), Баерн (Т. Милер), македонскиот ракомет (С. Николов). Тргувајќи од преносното значење на придавката *легендарен: што има многу големо значење, што ќе остане во историјата, што ќе се овековечи* (ТРМЈ, 2006, стр. 26), како и од денотатите во примерите, очигледно е дека оваа СФ во однос на значењето е идентична со СФ 2 и СФ 3 од А1 и СФ 2 и СФ 3 од Б, зашто станува збор за лица што се докажани во својата професија и што остануваат запаметени во историјата. И оваа формула ја потврдува поврзаноста на перифразата со контекстот во кој се употребува, зашто се забележува дека една фигуративна перифраза се јавува за два или за три означувачи (Јанушева, 2020).

СФ 5: *легендарниот +/- (придавка/именка) мајстор +/- (на):* кларинет (Б. Милошевиќ), индиски...на ситар (Р. Шанкар), електронската музика (Л. Гарние), стрип-мајстор (С. Ли), безвременските балади (О. Драгојевиќ), боречките вештини (Б. Ли), македонското карате (Д. Савиќ – Џоле), карате-мајстор (Сенсеи Х. Шираи), староградските и чалгациски песни (Н. Бадев), хорор-филмовите (Џ. Карпенгер), филмската уметност (А. Хичкок). Од гледна точка на значењето, оваа семантичка формула е комбинација на преносното значење на придавката *легендарен* на значењето 2 и 3 на именката *мајстор: врвен уметнички специјалист за некоја област* (ТРМЈ, 2006, стр. 81). Оттука, значи, станува збор за лица што, според авторот на текстот, ќе останат запаметени во историјата поради врвната уметност во својата професија.

СФ 6: *легендарното дизајнерско дуо:* (Д. Долче и С. Габана). Во оваа семантичка формула, означувачите се секогаш дизајнери што имаат големо влијание врз светската мода.

СФ 7: *+/- (придавка) + мајсторот на +/- (придавка) + именка:* сатирата (И. Карадак), филмот (М. Манчевски), големиот италијански... кинематографијата (Џ. Ротуно), убавината (К. Лагерфилд), кујната (О. Млакар), црно-белите фотографии (П. Линдберг), скандинавските криминалистички романи (Л. Першон), гротеската (М. Булгаков), македонската фотографија (Џ. Гавровски), фотографијата (С. Мекари, Б. Рудиќ), кларинетот (Ч. Најдих), воените трилери

(Т. Кленски), мајсторот на четката (Рубенс, Корубин), мајсторот на ренесансата (Рафаел).

СФ 8: +/- (придавка) великан (от) +/- (на) +/- (придавка) + именка: современата македонска литература (П. М. Андреевски), фотографијата (Р. Франк – американски фотограф), македонската граматика (Б. Конески), преродбата (П. Зографски), светскиот тенис (Р. Федерер), модната фотографија (П. Линдберг), македонската драматургија (Г. Стефановски), светскиот филм (Фон Сидов), шведскиот великан (М. фон Сидоф), македонското сликарство (В. Георгиевски), италијанскиот филм (Б. Бертолучи), американската книжевност (Ф. Рот), македонската кошарка (Б. Г. Буштур), комедијата (Џ. Луис), хрватската музичка сцена (О. Драгојевиќ), југословенската рокенрол сцена (Г. Бреговиќ), израелската и светската литература (А. Оз), македонската атлетика (И. Мачев), британската и светската музичка сцена (С. Патрик), македонското глумиште (Р. Шишков, Љ. Арсова-Џундева), македонската ликовна уметност (Н. Мартиновски), македонскиот театар (В. Петрушевски), класичната музика (Моцарт), прославениот... македонскиот фудбал (К. Дојчиновски), големите великани (Д. Бекам и Ф. Тоти), македонската архитектура (С. Брезовски), македонската литература (Г. Прличев).

СФ 9: бројни (двајцата/тројцата) + великани +/- (на) +/- (придавка/именка): македонската кошарка (П. Антиќ и Т. Гечевски), светскиот тенис или на белиот спорт (Н. Ѓоковиќ и Р. Надал), француската наука (Г. ле Бон и Л. Пастер), фудбалската игра (К. Роналдо и Л. Меси), НБА (Д. Вејд и Д. Новицки), македонското борење (М. Ибрахимов и Н. Насев), македонскиот спорт (С. Арсовски и Е. Павлов), словачката книжевност (М. Валек и В. Михалик), руската и светската уметност и култура (Толстој и Чајковски), блузот (Р. Џонсон и Е. Клептон), светската книжевност (Сервантес и Шекспир), американската и светска кошарка (Л. Бирд и М. Џонсон), светската кинематографија (П. Лом и Џ. Ротундо), надреализмот (Дали и Магрит), тројцата великани (Шатобријан, Балзак и Иго), (А. Пачино, Р. де Ниро и Џ. Пеши), (Т. Анри, Т. Адамс и Х. Чепмен), руски великани (пијанистот А. Коробеиников, челистот А. Књазев и пијанистот Н. Лугански), шпанската и светската кинематографија (шпанските режисери Л. Буњуел, Л. Г. Берланга и К. Саура), британскиот филм (М. Ли, К. Лоуч и С. Фрирс), српското глумиште: (Б. Живојиновиќ, Д. Николиќ и М. Мандиќ), кападокиската школа (св. В. Велики, св. Г. Богослов и св. Г. Ниски).

СФ 10: +/- (придавка) + икона/иконата +/- (на): босанската севдалинка (Б. Селимовиќ), хوليوудската (К. Даглас), македонскиот фудбал (Г. Пандев), француската кинематографија (Ж. Моро). Во оваа формула, предвид се зема преносното значење на именката икона – симбол.

СФ 11: еден (една) од + придавка во суперлатив +/- (придавка) + икони/легенди +/- (на): најголемите светски стилски икони (Р. Гигс), најголемите легенди на Манчестер Јунајтед (В. Руни). Во оваа семантичка формула, преносното значење на именката икона се доближува до значењето на именката легенда.

СФ 12: една од + број/придавка во суперлатив +/- (придавка) + ѕвезди: најпопуларните балкански ѕвезди (Н. Бадриќ), трите ѕвезди на последното коло

(А. Пенезиќ), најголемите музички југословенски (Б. Дол), балканските ѕвезди на турбо-фолк и поп-фолк музиката (Дара Бубамара). Преносното значење на именката *ѕвезда* е *лице што има голема слава во светот на уметноста, естрадата, филмот, спортот и сл.* (ТРМЈ, 2005, стр. 230).

СФ 13: *придавка + бисери:* кошаркарските бисери (Антиќ, Самарциски и Стојановски), кошаркарскиот бисер (Гечевски, Магдевски). Преносното значење на именката *бисер* е: *нешто многу убаво* (ТРМЈ, 2003, стр. 140) и *нешто скапоцено, вредно* (ДРМЈ). Очигледно, во оваа семантичка формула перифразата се однесува на нивната вредност како спортисти.

5. Заклучок

Резултатите од истражувањето покажуваат дека во македонскиот јазик се употребуваат повеќе семантички формули за изразување на фигуративните персонални перифрази и дека тие се потпираат на преносното значење на сите или на дел од компонентите. Овие семантички формули и денотатот претставуваат контекстуални синоними. Резултатите потврдуваат дека и за персоналните фигуративни перифрази е важен контекстот во кој се употребуваат и дека, покрај контекстот, за нивно целосно разбирање се потребни и когнитивните и други фактори. Од резултатите е очигледно дека овие персонални перифрази се однесуваат на две важни карактеристики на денотатот, а тоа се функцијата и професијата што ја има тој во општеството и дека на преден план, во најголемиот дел од нив, доаѓа оценувачката функција. Оттука, информативноста, но и експресивноста и сугестивноста на овие перифрази, секако, придонесуваат за читаноста на статијата и за креирање на позитивна слика за денотатот, што, од своја страна, влијае врз креирањето и на јавното мислење за тој денотат.

Користена литература

- [1] Байдак, С. I. (2014). „Перифраза власних имен американског шоу-бизнесу“. *Серия «Филологична»*, 46, 31–33.
- [2] Ватева, В. (2010). Към въпроса за перифразата в текстове от публицистичния стил. Бургаски свободен университет. *Съвременна хуманитаристика*, 1, pp. 39–44. <https://bit.ly/3eZVLQr>, 14.4.2017.
- [3] Велковска, С. (2002). *Белешки за македонската фразеологија*. Јазикот наш денешен кн. 8. Скопје: Институт за македонски јазик „К. Мисирков“.
- [4] Делева, В. И. (2012). *Перифразите в публицистичния стил на съвременния език (семантична българско-полска конфронтация)*. София: дисертация за присъждане на образователната и научна степен „доктор“. <https://bit.ly/3bUE9Ue>, 15.4.2017.
- [5] Гальперин, И. Р. (1981). *Стилистика английского языка. Классический учебник по стилистике английского языка для факультетов иностранных языков*. 3-е изд., М.: Высшая школа. <https://bit.ly/3aMpHxo>, 14.4.2017.
- [6] Garaeva, V. J., Mardieva, L. A. & Chudinov, A. P. (2019). Contextual equivalents of proper names in the media. *Journal of research in applied linguistics*, 10(SP), 911–918. <https://bit.ly/30SJrw9>, 10. 3.2020.
- [7] Григораш, М. А. (2016). Это обобщающее множественное число (личностные перифразы, обозначающие различные группы деятелей украины, в

- русскоязычной украинской прессе). *Вестник Тамбовского университета. Серия Филологические науки и культурология*, 3 (7). Научная библиотека КиберЛенинка. <https://bit.ly/2UHbAU9>, 14.4.2017.
- [8] Дигитален речник на македонскиот јазик. <https://bit.ly/39IzWD1>, 20.1.2020.
- [9] Janusheva, V., Shashko, A. (2015). Use of idiomatic expressions from the conversational style in the journalistic sub-style of the standard Macedonian language. *International Journal „Teacher“*, 8, pp. 87–90. Битола: Педагошки факултет.
- [10] Јанушева, В. (2020). „Перифразите во македонскиот стандарден јазик“. *Палимпсест, меѓународно списание за лингвистички, книжевни и културолошки истражувања*, 5 (9) стр. 87–97. Штип: Филолошки факултет.
- [11] Кухаренко, В. А. (2000). *Практикум з стилистики англискај мови: Підручник*. Вінниця: Нова книга. <https://bit.ly/39KpBVo>, 14.4.2017.
- [12] Мінкова, Ф. О. (2012). „Перифрази як образно-переносні вторинні номінації“. *Українознавчий альманах*, 9, 161–166. <https://bit.ly/34MAWnu>, 15.4.2017.
- [13] Минова-Гуркова, Л. (2003). *Стилистика на современиот македонск јазик*. Скопје: Магор.
- [14] Навальна, І. М. (2009). „Перифрази в мові сучасної української періодики“. *Психолінгвістика*, 3, 138–144.
- [15] Підкамінна, Лю. (2014). „Лінгвостилістика та функції перифраз у сучасному публіцистичному дискурсі“. *Лінгвостилістика XXI століття: стан і перспективи*, 245–252. <https://bit.ly/30UPRuG>, 17.7.2018.
- [16] Рамазанова, А. Я. (2015). „Перифразы известных лиц как авторское средство выражения комплиментарности“. *Bulletin of Medical Internet Conferences*, 5(1), 24–25. <https://bit.ly/36QeQmU>, 14.5.2017.
- [17] Сиривля, М. А. (2007). „Перифраз как экспрессивное средство. языка газеты (семантико-прагматический аспект)“. Докторска дисертација (автореферат). <https://bit.ly/34Fk0zi>, 20.1.2018.
- [18] Станева, Х. (1996). „Към характеристиката на перифразата“. *Проглас*, 10 (4), 3–14. <https://bit.ly/2xQJ0Xu>, 18.2.2018.
- [19] Степаненко, М. І. (2018). „Перифрази-феминативи в сучасному публіцистично-політичному дискурсі: внутрішньо- й зовнішньосистемні зв'язки“. *International Journal of Philology*, 1, 1–15. <https://bit.ly/3jL9jBK>, 29.6.2020.
- [20] Толковен речник на македонскиот јазик. (2003 – 2014). I – VI. Ред. К. Конески. Скопје: Институт за македонски јазик „К. Мисирков“.

Violeta Janusheva

St. Kliment Ohridski University, Bitola

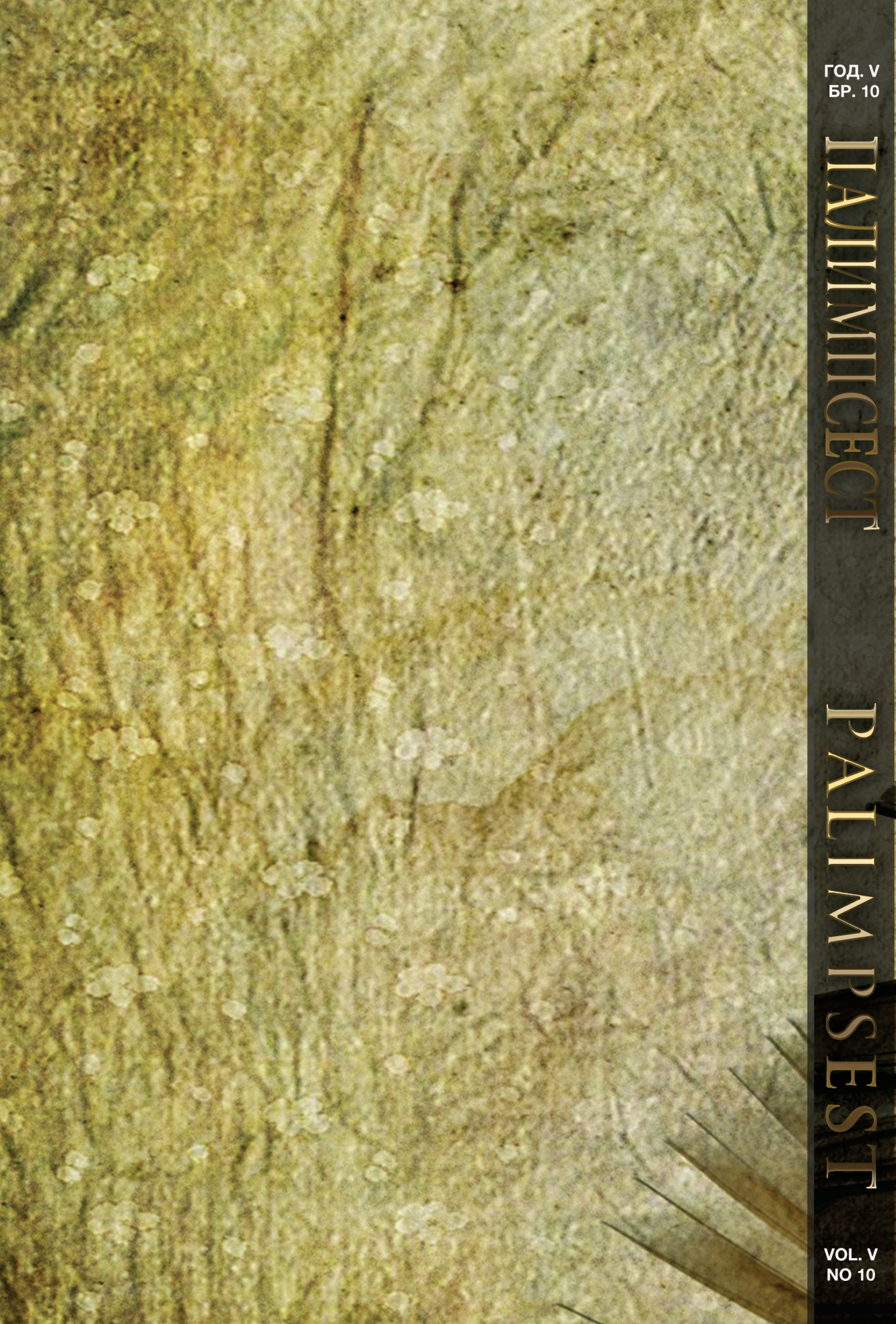
Figurative Personal Periphrases In the Macedonian Standard Language

Abstract: The personal periphrases represent a second nomination of the denotatum, i.e. they are a replacement of the direct name of the denotatum (the first nomination) with a narrative syntagm. These syntagm refers to one feature of the denotatum, which, according to the author's text, is the one that distinguished him from the others. This paper aims to present the most frequently used semantic formulas for expressing the figurative personal periphrases in the Macedonian language. The research is qualitative and descriptive in nature. The corpus consists of 4 000 figurative personal periphrases excerpted from the language of the electronic

newspapers issued in 2019. Analysis and synthesis are the methods for processing the data and reaching conclusions. The research results show that there are several semantic formulas for expressing the personal figurative periphrases in the Macedonian language which are informative, expressive and suggestive. In the same time, the results stress out that the inherent feature of the denotatum refers to two aspects: the function and the profession it has in the society. Finally, the results show that the most frequently used semantic formulas for expressing the personal figurative periphrases are the SF 1 and SF 2 which refer to the function that the denotatum has in the society and SF 2, SF 3, SF 4, SF 5, SF 7, SF 8 and SF 9 which are a combination of the profession and the author's evaluation.

Keywords: *figurative personal periphrases, semantic formulas, Macedonian language.*

ГОД. V
БР. 10

ПАЛИМПСЕСТ

PALIMPSEST

VOL. V
NO 10